

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 126 (2688) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 június 4

Bárdossy miniszterelnök megérkezett Rómába

Mussolini üdvözölte a zászlókkal és virágokkal díszített ostiai pályaudvaron. — Délben kihallgatáson jelent meg Viktor Emánuel olasz király és császár előtt

A háboru tombolása közben is felszillannak a szemek s megdobannak a szívek a Duna—Tisza táján arra a hírre, hogy a magyar miniszterelnök Rómába érkezett. A magyar nép becsületének, a háboru utáni megcsontított Magyarország nyomorában is kitartó, odaadó hűségének meglelt az eredménye: a két barát nagy hatalom, az Európa újjárendezésére hivatott sziklaszilárd tengely együttérez, együtt dolgozik, együtt tervezi a jövőt a világháborus fejezetárssal. Erzi és tudja ezt a magyar nép s ezért most, amikor a magyar kormány vezetőjéért az Örök Városba utazik, 14 millió magyar gondolkozását, szívét, vágját viszi magával. S a barát hatalmak is tudják ezt. Vannak nekik „új barátai”, vannak népek Európában, amelyek megéreztek, vagy tapasztalták is a német és olasz fegyverek mindent elsöprő erejét s egyszerre barátokká váltak a tengellyel szemben. A mi barátságunk nem ilyen hirtelen, nem ilyen kiereszkölt és erőltetett barátság, a mi barátságunk sokkal több ennél: a nép szívéből fakadó s a trianoni Magyarország hűségese, felt nélküli multjával igazolt őszinte barátság. Biztosak vagyunk benne, hogy a tengelyhatalmak is tudják ezt. Tudják, hogy a barát Magyarország minden fia kitörő lelkesedéssel kíséri a tengelyhatalmak katonai sikereit, tudják, hogy a „Bismarck” elvesztése nekünk is úgy fáj, mint nekik, tudják, hogy az egész magyar nép szívszorogva várja Európa teljes felemadásának boldog napját. Azt a napot, amikor végleges és visszavonhatatlan lesz a tengely győzelme.

A kijáratnál a magyar kolónia tagjai harsány éljenzéssel üdvözölték a miniszterelnököt. Közben felzúgtak a magyar himnusz hangjai. Mussolini Bárdossyval elépett a kivезényelt díszszázad sorfala előtt, miközben a zenekar a magyar himnusz után az olasz királyi himnusz, a Giovinazzát és a Rákóczi-indulót játszotta. A himnuszok elhangzása után a hatalmas tömegből

feltört az „Evviva Ungheria” kiáltás. Bárdossy miniszterelnök búcsút vett a Ducetól, majd helyet foglalt Ciano oldalán az első gépkocsiban. Az utána következő kocsikban Bárdossy kísérete s az olasz magasrangu tisztviselők foglaltak helyet. Közben a léren ismét felzúgott az *Evviva Ungheria* kiáltás, mely az egész útvonalon végigkísérte a miniszterelnököt.

Látogatás a királyi palotában

Bárdossy miniszterelnök délelőtt 10 óra 20 perckor a Madama villába hajtatott, majd a külügyminisztérium protokollfőnöke és kísérete társaságában a Kvirinálba ment és beírta nevét a királyi udvar látogatókönyvébe. Azután a Pantheonban koszorút helyezett a királysírokra. Az ünnepélyes aktusnál díszszázad állt sorfalat. Innen a Piazza Venezia-ra hajtatott. A Vittorio Emánuele emlékmű lépcsőjén katonai díszszázad fogadta a miniszterelnököt, akit a tö-

meg lelkesen ünnepelt. Koszorút helyezett el Bárdossy az Ismeretlen Katona sírján is, majd a Capitoliumon levő fascista hősök szobrát koszoruzta meg.

Rómából jelentik (Stefani): Bárdossy miniszterelnök a Kapitoliumon levő fascista hősök oltárának megkoszoruzása után délben kihallgatáson jelent meg az olasz király és császár előtt. Az uralkodó ezután a magyar miniszterelnököt és kíséretét ebéden látta vendégül.

„Az olasz nép forró szeretettel üdvözli kiváló vendégét”

Rómából jelentik (MTI): A ma reggeli olasz sajtó rendkívül szívélyes hangon üdvözli a Rómába érkezett Bárdossy miniszterelnököt. A *Popolò di Roma* ezeket írja:

— Olaszországot és Rómát ma különös öröm tölti el, hogy üdvözölheti Bárdossy személyében a magyar nemzet képviselőjét. A tengelyhatalmak által megindított háború hű barátjainak a békés terület revízióját tette lehetővé. A magyar kormányelnök római látogatása a magyar-olasz barátság, valamint az Olaszország és Magyarország között eszméleti, politikai és gazdasági érintkezés megerősítését jelenti. Bárdossy magas személyisége, közismert diplomáciai és államférfiai képessége eleve a legjobb sikert biztosítja a megbeszéléseknek. Az olasz nép forró szeretettel üdvözli a kiváló vendéget és ez-alkalmával is kifejezésre juttatja bajtársi rokonszenvét.

az útról. Mindig ellenállott a plutokraták csábításainak. Magyarország bölcs kormányzója vezetése alatt a becsület útján találta meg azt az erőt, amely előrenitette és biztosította számára a feltámadást. Magyarország következetes politikájával kiérdemelte a trianoni szerződés sorra bekövetkezett revízióját. A magyar kormány egyik legnagyobb ereje a háboru utáni időtől kezdve, politikájának folytonossága és logikus következetessége. Bárdossy egyik munkatársa volt ennek a politikának. Legfontosabb tevékenysége Erdély visszatéréséhez kapcsolódik. Munkatársa volt Teleki Pálnak és Csáky Istvánnak s most az ő szellemükben vezet tovább Magyarország politikáját, nagy tekintéllyel és méltósággal.

Rómából jelentik (MTI): A *Corriere della Sera* mai száma nagy részében Bárdossy miniszterelnökkel foglalkozik és rámutat arra, hogy most kezdődő római tárgyalások elősegítik a délkelet-európai helyzet tisztulását.

Rómából jelentik (MTI): Ragyogó júniusi napsütésben, zászlóddiszben fogadta az olasz főváros a magyar miniszterelnököt. A pályaudvar felé vezető útvonalon magyar és olasz zászlók ezrei lengtek. A pályaudvar környékén, valamint a város felé vezető Hitler sugáruton sokezer főnyi tömeg gyűlt össze. A miniszterelnök vonata az ostiai pályaudvarra futott be. Ezt a pályaudvart az előkelő külföldi vendégek fogadására építette az olasz állam. A pályaudvar külső tornácát és a várócsarnokot magyar és olasz zászlók és virágok díszítették. A márványburkolatú előcsarnokban hatalmas hortenziabokrok között sorakozott fel az olasz tiszti küldöttség. A külső tornácra helyezkedett el a rendőrök díszszázada és a rendőrzenekar, két oldalt

pedig a fasiszta párt és a Dopo Lavoro díszküldöttsége. 9 órakor érkezett meg a pályaudvarra a kvirináli magyar követség személyzete, majd röviddel utána a szentszéki magyar követség, élén Apor báró követtel. A magyar kolónia tagjai s a Collegium-Germanicum-Hungaricum papnövendékei a külső váróteremben helyezkedtek el. Az olasz előkelőségek is már 9 órakor sorra érkeztek a pályaudvarra. Elsőnek Ciano külügyminiszter érkezett meg s melegen köszöntötte Villani Frigyes kvirináli magyar követ feleségét és a magyar követség tagjait. Utána érkezett Cavallero tábornok, a nagyvezérkar főnöke, Borghese herceg, Róma kormányzója, Rosso nagykövet, Cesasia nagykövet és sok más előkelőség.

A Duce üdvözli a miniszterelnököt

Negyed 10 órakor felhangzottak a Giovinazza hangjai, jelezve a Duce érkezését. A jelenlévők óriási éljenzéssel fogadták az olasz nép vezérét, aki melegen üdvözölte a magyar követség tagjait, majd egészen a vonat érkezéséig Villani Frigyes, magyar követ feleségével beszélgetett. A Duce, aki a fasiszta párt egyenruháját viselte, napbarnított, egészséges arcával és kibővülő hangulatával rendkívül kellemes benyomást gyakorolt a megjelentekre.

különvonata. A szalonkocsi közvetlenül az előtt a vörös szőnyeg előtt állt meg, amelyen a Duce állt. Mussolini a kocsiból lelépő Bárdossy miniszterelnökhöz sietett és rendkívül szívélyes, hosszas kézszerítással üdvözölte. Ugyancsak a különvonaton érkezett Villani Frigyes kvirináli magyar követ, aki a határig a miniszterelnök elé utazott. A miniszterelnök szívélyes kézszerítással üdvözölte a fogadására megjelent előkelőségeket, köztük elsőnek Ciano grófot, majd a Duceval együtt megindult a kijárat felé. Elhaladtak a tiszti küldöttség

Pontosan féltizkor futott be az ostiai pályaudvarra a miniszterelnök

Franciaország fegyverrel is kész megvédelmezni Szíriát és Tuniszt

Weygand tábornokot kinevezték a francia birodalmi erők főparancsnokává. Egyetlen angol sincs már Európában

Rómából jelentik: (MTI) A szerda reggeli olasz lapok elsősorban Hitler és Mussolini találkozásával, Bardsosy látogatásával és a krétai győzelem következményeivel foglalkoznak. — A Stampa megállapítja, hogy Európa új rendjét egyetlen mondat jellemzi. Egyetlen angol sincs Európában! Ezután a nagyfotosszerű esemény után a Duce és a Führer megállapították legközelebbi és távolabbi területeket. A breznéri figyelmeztetés áthatol az oceánra.

Lapvélemények szerint Kréta elfoglalása után még sokkal inkább, mint eddig Szíria, Palesztina és Egyiptom áll a világ érdeklődésének központjában. Isztanbuli jelentés szerint a tengely Krétát használja fel bázisnak ahhoz, hogy megindítsa nagyszabású akcióját Anglia közelkeleti összeköttetései ellen. Egy másik isztanbuli hír Szíria ellen irányuló angol előkészületekről szól. Hozzáteszik ehhez a hírhoz, hogy Anglia bizonyára még megfontolja ezt a lépést, nehogy a francia birodalom elleni támadással alapot teremtsen a Berlin és Vichy közötti szorosabb együttműködésre.

Amszterdamból jelentik, hogy ideérkezett hírek szerint a francia kormány tegnapi minisztertanácsán elhatározta, hogy Szíriát és Tuniszt külső támadás ellen fegyveresen megvédi. Weygand tábornokot kinevezték a birodalmi haderők főparancsnokává.

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue

Zürcher Zeitung berlini tudósítójának jelentése szerint a német-francia viszony fejlődését Berlinben nagy érdeklődéssel és meglepődéssel kísérik. Ezek a kapcsolatok új fázisba jutottak. Úgy látszik, hogy Darlan tényleg bekapcsolódott a tárgyalásokba és Berlin lemondott arról a kikötésről, hogy csak Lavallal hajlandó tárgyalni. Berlinben az a meggyőződés, hogy ha Anglia megvalósítja minden fenyegetését és nem riadna vissza Párizs bombázásától, akkor esetleg szorosabb német-francia katonai együttműködés fejlődik ki. Németország ugyanis elismeri még a megvert ellenségnek is azt a jogát és kötelességét, hogy fegyveresen fordulhasson szembe nemzeti területe ellen irányuló támadással.

NÉMET LÉGITAMADÁS ANGOL HAJÓK ELLEN

Berlinből jelentik: (NTI) A német légi erők kötelékei szerdára virradó éjjel a skóciai tengeri körzetben lévő hajók ellen fejtettek ki tevékenységet. Az Orkney szigetektől északra elhelyezkedő egy 4000 tonnás gőzöst, a Cap Wrathól északra több találatlalt súlyosan megrongáltak egy 4000 és egy 5000 tonnás kereskedelmi gőzöst. Német repülőgépek támadták ezenkívül az Anglia keleti partjain lévő kikötőket. Itt több nagy tűz tanuszkodott a támadások jó eredményéről.

Az építőiparosok memorandumot nyújtottak át a polgármesternek

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt az építőipari munkások 10 tagú küldöttsége Szabó János felsőházi tag vezetésével felkereste dr. Soós István polgármestert és memorandumot nyújtott át. A memorandum a következő:

Nagyságos Soós polgármester urnak
Nagyvárad,
Városháza

Alulírott a Nemzeti Munkaközponthoz tömörült építőipari munkások szakosztályának munkanélkülei a következő tiszteletteljes kéréssel fordulunk a Polgármester urhoz:

A felszabadulás tizedik napon Nagyvárad építő munkásainak kis töredéke szükségmunkáknál van alkalmazva, tekintettel arra, hogy a közületeknél nem indult meg az építkezés és a város tehetősebb polgárai, a város mérnöki hivatala újságban is közzétett többzori felszólítására sem építkeznek. Ezért tiszteletteljesen kérjük a következőket:

1. A tél hosszú volt, a türelem és fegyelem meg van, de mi úgy gondoljuk, hogy az építő munka szezonjából még hátra van öt hónap és ha ezt mi ki nem használjuk, a magyar építő munkásoknak helyzete a kényér tekintetében kilátástalan. Tehát kérjük úgy a közületeknél, mint a magánosoknál a munka minél hamarabb megindítását. Szíveskedjék tekintetbe venni az építkezésre alkalmas jődöt és nagy nyomorunkat.

2. Kérjük a nyolcórás munkaidő szigorú betartását, mert a munkaadók

sok helyen kilenc-tíz órát dolgoztatnak, melyre az iparügyi miniszter ur nem adott engedélyt. Az iparügyi miniszter ur csak egyes szakmákban engedélyezte a 8 órai munkaidő átlépését szükség esetén.

Kérjük tehát az iparhatóságot, karöltve a rendőrséggel, a nyolc órai munkaidő ellenőrzésére.

3. Akkor, amikor Nagyváradon mintegy háromszáz építőipari munkás nem tud elhelyezkedni, ne engedessék meg, hogy a környező falvak építő munkásai még a meglévő munkákat is Nagyváradon kisajátítsák a maguk részére és különösen a cipész, vas és más foglalkozási munkás minden szak-képzettség nélkül ne végezhesen építő munkát pl. az Őssi telep 32-es utca 26. szám alatt Fazekas Mihály cipész végzi helyettünk az építő munkát.

Hisszük és bizunk a nagyságos Polgármester ur megértő jóakarátában, megegyszer kérjük mély tisztelettel, bajaink, panaszaink meghallgatását és annak sürgős orvoslását. Maradtunk igaz tisztelettel.

Nagyvárad, 1941. június 4.

A Nemzeti Munkaközpont
Építő ipari szakosztály
névében.

Nagyarányu építési munkálatok kezdődnek a közeljövőben

A polgármester a memorandum elolvasása után a következő választ adta: — Nagyvárad városa mindég szíven viselte a munkanélküliek ügyét. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy eddig 647

ezer pengőt áldozott szükségmunkára, olyan összeget, amelyet egyetlen más város sem tud felmutatni. Már áprilisban eljártam a honvédelmi miniszteriumban a hadapródiskola építési munkálatainak megkezdése végett. Sikertől elérni azt is, hogy a munkát nagyváradi vállalkozók és munkások kaphják. A jövő héten már meg is kezdődnek az építkezések. A kereskedelmi miniszteriumban közbejártam a tervezett utépítési munkálatok ügyében. —

Legutóbbi budapesti utam alkalmával a miniszteriumban pont ezeket a tervekkel dolgozták ki. Az iparostanonc-otthon és a tanítókháza építési munkálatainak befejezését is megsürgtettem a kultuszminiszteriumban.

— A fentebb említett munkálatok és a városi költségvetésben a munkanélküliek foglalkoztatására előirányzott jelentékeny összeg biztosítani fogja a munkások elhelyezését.

A háztulajdonosok kötelesek a házaik tatarozását elvégeztetni

— Ezenkívül felhívást bocsátottam ki az összes háztulajdonosokhoz, akiket a vonatkozó törvény értelmében felszólítottam házaik tatarozási munkálatainak elvégzésére, annál is inkább mivel az adókedvezmény jár. A felhívásnak nem volt meg a kellő eredménye s éppen ezért a mérnöki hivatal fog kimutatást készíteni azokról a házakról, amelyek javításra szorulnak s az illető háztulajdonosok névre szóló

felhívást kapnak a munkálatok elvégzésére.

— Intézkedtem a munkafelügyelő-ségnél a 8 órás munkaidő szigorú betartása végett is.

— A vidéki kontárok kérdésében is megnyugtató választ adhatok. A jövőben helyi szakmunkások helyét nem foglalhatják el.

A küldöttség tagjai a polgármester választát köszönettel és megnyugvással vették tudomásul.

A közellátás és az ármentesítés kérdéseit tárgyalta a megye közigazgatási bizottsága

Vitéz Nadányi János alispán részletesen beszámolt a helyzetről

Nagyvárad. Saját tud. Bihar vármegye közigazgatási bizottsága szerda délelőtt tartotta meg szokásos havi ülését Cziffra Kálmán főispán elnöke alatt. A tárgysorozat első pontjaként Nadányi alispán felolvasta jelentését, amelyben beszámolt a vármegyei közigazgatás jelentősebb eredményeiről.

Eszerint a belügyminiszter hozzájárult az országos nép és családvédelmi alap munkatervéhez, amelynek értelmében Biharnagybajomban 25, Nagyváradban 20, Bárándon 10, Szerepen 10, Sárrétudvariban 9, Toldon 12, Hosszupályiban 20 telket jelölték ki családi házak építésére. Az Országos Szociális felügyelőség terve szerint a családi házak kő vagy téglalappon, cserép fedéllel fognak épülni.

Az anyagbeszerzésre már megtörténtek az intézkedések, folyamatosan vannak már a kutatások is, úgy hogy az építkezések június elején meg is indulnak.

Az országos nép és családvédelmi alap biharmegyei munkatervében 92 ezer pengő szerepel állatjuttatásokra — ló, tehén, növendékmarha, sertés, liba stb. juttatására — amelyek vásárlása és kiosztása folyamatban van.

Napközi otthonokat létesítenek husz biharmegyei községben. Ezek az otthonok június 20-án kerülnek megnyitásra a helyi társadalmi szervezetek bevonásával.

Az alispáni jelentés ezután rámutat a közellátás terén napról-napra hatványozódó mértékben mutatókozó nehézségekre. Különösen a zsír és lisztellátás tekintetében súlyosodik a helyzet, a vármegyei közigazgatás azonban mindent megtesz a lakosság számára elsőrendű fontosságú cikkekre, tekintettel a Bihar megyében különösen mutatókozó közellátási nehézségekre, május hó első felében 20 vagon, május második felében 50 vagon hatóságilag lisztet bocsátott a vármegye rendelkezésére. E készlet nagyobb része

már leszállítást is nyert s azt a megye inséges járásában osztották ki.

A terménybeszerző osztagok működése lehetővé fogja tenni, hogy az új termésig komolyabb bajok ne történjenek és hogy a lakosság elegendő mennyiségű gabonához, illetve liszthez jusson.

Hasonló nehézségeket okoz a zsirellátás is. Ezek enyhítése céljából a vármegye megállapodást létesített a gazdaságtanai Kemény testvérek céggel 1300 sertés hizlalására, s ezenkívül különböző tételekben még 700 sertés hizlalására kötött szerződést. Ugyanakkor intézkedések történtek megfelelő mennyiségű sertéshizlalt takarmány beszerzésére.

Fontos intézkedések történtek május hónapban a keresztény kereskedelem védelmére. A kormány erre vonatkozó szigorú rendelkezései értelmében a vármegyei közigazgatás a bór, a talp és a lábelleni árusítási jogot keresztény kereskedőknek juttatta, ami által újabb árucsoport került 100 százalékosan keresztény kezekbe.

Különös gondot fordított a közigazgatás az ármentesítésre is. Május hónapban 11 község határában 19.000 köbméter ugynevezett földmozgósítás történt, aminek eredményeként a tanácsok segítségével 10.000 katasztrális holdat, más vízmunkálatokkal több mint 7000 holdat mentesítettek a belvizektől s június hónapra újabb 8 község határában mintegy 60 ezer köbméter földmozgósítás van tervbevéve. Az összes előirányzott munkálatok, amelyek befejezése 2-3 hónapon belül várható, több mint 30 ezer katasztrális holdat fognak belvizektől mentesíteni a vármegye területén. E munkálatok — összesen 78 vízmunka — elvégzésére azonban csak 100 ezer pengő áll rendelkezésre, úgyhogy a vármegye újabb 300 ezer pengő államsegély kitalálását kérte.

Az alispáni jelentés után az egyes ügyosztályok jelentései következtek.

Hitler és Mussolini találkozója továbbra is az érdeklődés középpontjában

Irakban súlyos harcot vív a lakosság a bevonult angol katonasággal. A mohamedán papok további harcra biztatják az arabokat

Berlinből jelentik (MTI): Itteni politikai és diplomáciai körök fejtegetésének középpontjában Hitler és Mussolini találkozója áll. A találkozóról még most sem szivárgott ki semmi lényegbe vágó. Berlinben mind hivatalosan, mind nem hivatalosan a találkozó alkalmával kiadott hivatalos közleményre utalnak, kiemelve, hogy a tengelyhatalmak vezetői közti lefojtot szívélyes megbeszélés több órahosszat tartott. A Wilhelmstrassen felhívták a figyelmet arra, hogy a találkozó nem más, mint természetes esemény a két szövetséges hatalom kapcsolataiban. A két államférfi a nagy események előtti és után mindig találkozni szokott, és az elmúltakat áttekintse és az eljövendőket megbeszélje.

Zürichből jelentik (Bud. Tud.): A *Neue Zürcher Zeitung* behatóan foglalkozik Hitler és Mussolini brenneri találkozásával. Rámutat a lap arra, hogy ennek az összejövetelnek különös jelentőséget ad az a tény, hogy közvetlenül Kréta meghódítása után történt.

A *Basler Nachrichten* római tudósítója jelenti, hogy egybehangzó vélemény szerint a tengelyhatalmak legközelebbi terve mindenekelőtt a Földközi-tengerre irányulnak. Római vélemények szerint ezek a tervek képeztek a megbeszélések főtárgyát.

746 EZER TONNA HAJÓTÉR PUSZTULT EL

Rómából jelentik (Stefani): Az olasz fegyveres erők főhadiszállásának 363-ik közleménye: A Kréta szigeti hadműveletek végetértek. A szigeten lévő olasz hadifegyvereket kiszabadították. Osztagunk tisztogató tevékenységét fejtették ki. Az elmúlt éjjel bombáztuk Malta légi célpontjait. Észak-Afrikában Tobruk szakszán tűzérési tevékenység folyik. Bombáztuk a Tobruk kikötőjében lévő hajókat és a kikötőberendezéseket. Egy szállítógőzöst elsüllyesztünk. Két ellenséges gépet lelőttünk. Egy gépünk nem tért vissza. Kelet-Afrikában a helyzet változatlan. A rossz időjárás akadályozza a hadműveleteket.

Berlinből jelentik (NTI): A véderőfőparancsnokság jelenti: A hadtengerészet és a légierő májusban összesen 746.000 tonna kereskedelmi hajóteret süllyesztett el. Ezekben az adatokban az aknarobbanások következtében elszenvedett veszteségek nincsenek.

csenek benne. A légierő elsüllyesztett öt kereskedelmi hajót 21.000 tonnával és súlyosan megrongált öt teherhajót. Harci gépeink az Atlanti-óceánon eltaláltak egy nagy kereskedelmi hajót. Észak-Afrikában Tobruk előtt kisebb tűzérési tevékenység folyt. Magánosan repülő gépek berepültek Schlesvig-Holstein területére

és bombákat dobtak le. A kár jelentéktelen. Két brit gépet lelőttünk. A kedre virradó éjjel az ellenség Nyugat- és Észak-Németország több helyén dobott le bombákat. Egyes gépek egész Berlinig nyomultak előre. A lakónegyedekben tüzek keletkeztek. Három brit gépet lelőttünk.

Brauchitsch kiáltványa a krétai harcosokhoz

Berlinből jelentik (NTI) **Brauchitsch** vezértábornagy, a hadsereg főparancsnoka a következő napiparancsot intézte a Krétában harcolt csapatokhoz:

Katonák! Kréta szilárdan német kézben van. Ti, hegyvidékesek, utászok és a többi fegyvernem harcosai, a légierő bajtársaival együtt, a legrövidebb idő alatt legyőztétek az ellenséget ezen a fontos támaszpontján. Ti, a harci erőtökbe, bátorságotokba és fölényetekbe helyezett reménységet a szokatlannul nehéz időjárási és tengeri viszonyok mellett beváltottátok. Az egész hadsereg büszke az ő krétai harcosaira. Köszönetet mondok nektek és tudom, hogy teljesíteni fogjátok kötelességeteket mindenhol, ahová a Führer szólít majd benneteket.

Bagdadban rokonszenvtüntetéssel fogadták a zsidók a bevonuló angolokat

Teheránból jelentik (Stefani): Az angolok jelenti, hogy Irakban fegyverszünet jött létre. az angolelles mozgalom azonban változatlanul tovább folyik. Iraki értesülések szerint Bagdadban a zsidók az angolok bevonulásakor azonnal rokonszenvtüntetésekkel rendezték, mire az arabok tüzeltek rájuk. Az angol lakosságot utasították, hogy térjenek vissza az angol követségre. Egész Bagdadban tovább tart az angolelles mozgalom.

Berlinből jelentik (MTI): Berlinben nem hiszik, hogy az iraki nemzeti körök ellenállása az angolokkal szemben végetért azzal, hogy Anglia és az új iraki kormány Angliának engedelmessé tagjai fegyverszünetet kötöttek. Berlini politikai körök különösen arra mutatnak rá, hogy nem nemzeti körök voltak azok, amelyek megkötötték a fegyverszünetet.

SÜLYOS ÖSSZETÜZÉSEK AZ ANGOL KATONASÁG S AZ ARAB LAKOSSÁG KÖZÖTT

Vichyből jelentik: A Havas iroda jelenti Bagdadból, hogy Djeml Madfai megalakította az új iraki kormányt.

Berlinből jelentik: A Délkelet-európai Hírszolgálat jelenti Beirútból: A brit csapatoknak Bagdadba való bevonulása után súlyos összetűzésekre került sor az angol katonaság és a lakosság között, amelyek később utcái csatározásokká fajultak. A polgári lakosság eddig nyolcvan halottat és sebesültet vesztett. A britek behatoltak a nagy mecsetbe, hogy letartóztassák az iraki politikusokat, akik ott kerestek menedéket. A szent hely megsértése óriási felháborodást keltett. A mohamedán papok felszóllították a tömeget a brit katonák elleni harcra és amikor a britek el akarták szállítani a letartóztatottakat, a gépkocsikat kövekkel dobálták. Erre az angolok géppuskázással

árasztották el a tömeget. A halottak és sebesültek száma igen nagy.

SZIRIÁBA NEM VONULTAK BE NÉMET CSAPATOK

Berlinből jelentik (MTI): Külföldi részről kedden a Wilhelmstrassen felvetették a kérdést: vajon milyen

magatartást tanúsítanak német részről, ha az angolok esetleg bevonulnának Szíriába? Német részről ki-jelentették, hogy ez angol-francia ügy lenne. A birodalmi főváros politikai körében ezzel kapcsolatban emlékeztetnek Petain államfő és Darlan tengernagy ama félreérthetetlen szavaira, hogy Franciaország bárhol megvédi területét. Németország magától-értelődően kész a franciáknak ezt a jogát elismerni.

Berlinből jelentik (MTI): Itteni politikai körökben a tényeknek nem megfelelőnek mondják azokat a külföldi híreket, amelyek szerint egy szíriai kikötőbe német csapatok érkeztek volna.

Beirútból jelentik (NTI): A szíriai francia főbiztos hivatalos közleményben megcáfolta azt az állítást, hogy a német csapatok megkezdték Szíria megszállását. *Sem Szíria, sem Libanon területének egyetlen pontját sem szállták meg a német csapatok.*

INDIAI CSAPATOK ÉRKEZTEK BIRMÁBA

Washingtonból jelentik (NTI): Winani kedden felkereste a külügyminisztert, azután pedig az elnököt.

Washingtonból jelentik (NTI): Roosevelt a sajtóértekezleten megtagadta a választ azokra a kérdésekre, hogy mi a céljuk a Winanittal való megbeszéléseknek.

Washingtonból jelentik (NTI): A szövetséges hajózási hatóság bejelentette, hogy az angol hajózási vállalatokkal történt megállapodás értelmében az Egyesült Államok és Kanada, valamint Ausztrália és Új-Zéland között vezető rendszeres hajójáratokat a jövőben az Egyesült Államok hajói fogják lebonyolítani.

Sanghaiból jelentik (NTI): Mint Rangoonból jelentik: Burmába indiai csapatok érkeztek. A burmai háttérerődtímenyek kiépítése tovább folyik.

ASPIRIN

tabletták árai:

1 db.	12 fillér	}	eredeti
2 ..	24 ..	}	csomagolás
20 ..	P 1.85	}	

Német lapok a magyar miniszterelnök római útjáról

Berlinből jelentik (NTI): Az egész német sajtó nagy érdeklődéssel kíséri a magyar miniszterelnök római útját. Részletesen közlik a lapok a miniszterelnöknek az elutazás előtt tett nyilatkozatát és az erről szóló sajtóvéleményeket. A *Börsenzeitung* szerint már hagyományos szokássá vált, hogy felelős magyar államférfiak hivatalba lépésük után ellátogatnak Berlinbe és Rómába, hogy láthatóan is kifejezésre juttassák Magyarország szoros kapcsolatát a tengelyhatalmakkal. A *Deutsche Allgemeine Zeitung* emlékeztet arra, hogy Magyarország volt az első nemzet, amely megvalósította a közeledést a tengelyhatalmakhoz, csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez és többször kifejezésre

juttatta szándékát, hogy tevékenyen részt akar venni a felépítés munkájában.

A belügyminiszter helyettesíti Bárdossy Lászlót távollétében

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó ur Bárdossy László miniszterelnök külföldi tartózkodásának idejére, a miniszterelnöki teendők ideiglenes ellátásával, valamint a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminisztert bízta meg.

Nézzé meg!

**Nőikabát és ruha
ujdonságaimat
Hevesi Nándor
Hlatky Endre utca 8.**

Belvárosi mozgóban
Csütörtöktől:

Vadrózsa

A magyar vígjátékok koronája
Simor, Dayka, Lehotay, Rézsahegyi
Szerdán utoljára: **Havasi napsütés**

Tel. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1

MA

Ez a villa eladó

legszórakoztatóbb zenés magyar vígjáték
Csikós Rózsi, Turay I., Berki L., Verebes
Ernő, Gözon, Kabos, Pethes, Bílcsi.

Jön az Apolló filmszínházban

Oz, a csodák csodája

Szines szemképrázta színorgia. Nagyoknak
kicsiknek felejthetetlen élmény.
Szerdán és csütörtökön utoljára: **András**

II. Vilmos német császár meghalt

A doorni remete élete

II. Vilmos német császár ma délben fél 12 órakor doorni kastélyában meghalt. (MTI)

II. Vilmos Frigyes Albert német császár és porosz király, II. Frigyes német császár és Viktória hercegnő, Viktória angol királynő leányának legidősebb fia volt. 1859 január hó 27-én született Berlinben. Gimnáziumi tanulmányait Kasselben, az egyetemet pedig Bonnban végezte, ahol jogot és államtudományokat hallgatott. 1881-ben nőül vette Augusztá-Viktória schleswig-holstein-sonderburgi hercegnőt. Nagyatyja halála után trónörökös, (1888 március 9-én), atyja halála után pedig (1888 június 15) német császár és porosz király lett.

Uralkodásának kezdetén egyetértett Bismarck herceg, kancellár belső és külső politikájával, de korlátlan uralkodói törekvései miatt összeütközésbe került vele és 1890 március 20-án Bismarckot a kancellári teendőktől felmentette.

Vilmos császár hatalmas energiájú, vasakarátú, nagy szellemű férfi volt és mint szónok is a legelső köztartozott. Számtalan szónoklatban hangsúlyozta annak a német világpolitikának szükségességét, amelynek ő volt legjellegzetesebb képviselője. A német flotta Vilmos császár alatt fejlődött a világ egyik legnagyobb flottájává s a német hadsereg a világ legfejlettebb hadseregévé.

1888—1889-ben európai körútra tett és ekkor meglátogatta az európai udvarokat. Magyarországon is többször megfordult és benső viszonyban élt I. Ferenc Józseffel.

Ausztria-Magyarország szerbiai hadüzenete után 1914 július 28—29-én táviratokban igyekezett a háborús beavatkozástól visszatartani az orosz cárt és felajánlotta a közvetítést a Monarchiánál. Ebből a célból több ízben váltott táviratot V. György angol királlyal is. 1914 július 31-én, az orosz mozgósítás napján Vilmos császár is mozgósította a német hadsereget s hadat üzent Oroszországnak.

Az összeomláskor Spaaban, a főhadiszálláson tartózkodott. Ott értesült arról is, hogy az antant a fegyverszüneti feltételekben követeli az ő lemondását s hogy ezt a hatalomra jutott ellenzéki pártok már el is határozták s hogy Miksa kancellár ezt 1918 november 9-én ki is hirdette.

Erre másnap Vilmos császár Amerongenbe, Németalföldre menekült s november 28-án formálisan is lemondott a német császári és a porosz királyi trónról.

Global
Kilrtja a molyokat
Főraktár: Molnár és Moser
IV. Petőfi Sándor-utca 11.
Kapható mindenütt.

1920-ban Doornba, az ottani gyönyörű kastélyba költözött. Felesége 1921 április 11-én meghalt. 1922 november 5-én újból megnősült Vilmos császár s nőül vette *Schönaich-Carolath* János György herceg özvegyét, Herminát. XXII. Reuss Henrik herceg leányát. Ez időben (1922) jelentek meg emlékiratai, amelyeket magyarra is lefordítottak. A legújabb

események sem változtatták meg életmódját és továbbra is Doornban maradt.

VILMOS CSÁZSAR ÉS A MAGYAROK

Legelőször még herceg korában, 1885-ben járt Magyarországon Vilmos császár, amikor Rudolf trónörökös társaságában az országos kiállítás látogatáta meg. Negyven évvel ezelőtt, 1893-ban résztvett a kőszegi hadgyakorlatokon és 1897-ben, amikor mint I. Ferenc József szövetség-

gese és barátja, résztvett a tatabányai gyakorlatokon, majd Bélyére rándult vadászni s végül szeptember 20-án Eudapestben volt fényes ünneplésben része.

Vilmos császár tudatában volt annak, mit jelentett az akkori hatalmas és erős Monarchiával jóviszonyban lenni. Látogatása Magyarországon pecsét volt a diplomáciai szerződésre s Magyarország nemzetközi fontosságát is emelte pesti tartózkodásával. Amikor 1897 szeptember hó 21-én a budai királyi várban I. Ferenc József díszbédjén felköszöntött, mondott, toaszta program és jövőbelátás volt egyszerre.

Mit kell tudni az Országos Társadalombiztosító Intézetéről?

Munkaadónak és munkásnak egyformán kötelessége a kötelességek pontos teljesítése

Nagyvárad. Saját tud. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi területen 1941. január elsejével a magyar társadalombiztosítási törvények léptek hatályba. Ezzel kapcsolatban az Intézet szükségesnek tartja, hogy a biztosításra kötelezettek foglalkoztató munkaadókat a társadalombiztosítási törvények egyes fontos rendelkezéseiről lapunk útján tájékoztassa és ezeknek a munkaadók szempontjából fontos rendelkezéseknek saját érdekében való megtartására őket figyelmeztesse.

A törvényes rendelkezések szerint minden munkaadó köteles a hozzá alkalmazásba lépett munkavállaló munkabálságot, a munkavállaló

javalmazásában vagy alkalmazásában beállott változást, úgyszintén a munkavállaló munkaviszonyának megszűnését az előírt nyomtatványon (belépést jelentő lapon, változást jelentő lapon, kilépést jelentő lapon) az Országos Társadalombiztosító Intézet aláírott Nagyvárad kerületi pénztáránál a munkabálságot, a változást, a munkából kilépést napjától számított 8 nap alatt bejelenteni. A bejelentéshez szükséges nyomtatványokat a kerületi pénztárnál, valamint a postahivatalokban lehet beszerezni. A kerületi pénztárnál a nyomtatványok ára darabonként 2 fillér, a postahivatalban pedig darabonként 1 fillér.

sedelmes teljesítése esetében a mulasztó munkaadó nemcsak az utólag kirott járulékokat, hanem azoknak felemelt összegét is köteles megfizetni, sőt a munkavállaló megbetegedése esetében a bejelentés előtt megnyitott gyógykezelési igényből származó gyógykezelési költség (a gyógykezelés, a kórházi ápolás költsége, a táppénz) és az eljárási költség is a munkaadót terheli. A mulasztást elkövető munkaadóra ezenfelül a kerületi pénztár pénzbírságot, szabhat ki és kihágási eljárást indíthat el.

A törvényes rendelkezések szerint ezer pengőig, ismétlés esetében három ezer pengőig terjedhető pénzbírsággal kell büntetni azt a munkaadót, aki a bejelentéseket a törvényes határidőben nem teljesíti vagy a járulékokat esedékesség szerint nem fizeti. Kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetik azt a munkaadót, aki bejelentésében vagy okiratai igazolásában szándékosan valótlan adatot ad elő, bejelentési kötelességét a törvényes határidőben vagy a törvényes szabályok szerint szándékosan nem teljesíti, vagy a munkavállalójától levonható járulékrészt a törvényes határidőben meg nem fizeti.

Hogyan kell teljesíteni a bejelentéseket?

A bejelentések teljesítésére azonban nem csupán az előző pontban említett úrlapok szolgálnak. A törvényben megállapított előfeltételek mellett a jelentéseket utólagos bejelentési jegyzékek útján is lehet teljesíteni. Azok a munkaadók, akik munkavállalókat utólagos bejelentési jegyzéken jelentik be, a bejelentési jegyzéket szintén záros, a törvényben megállapított határidő alatt kötelesek a kerületi pénztárhoz benyújtani. Az ilyen bejelentések teljesítésére megadott határidők: a heti bejelentési jegyzék és az u. n. alkalmi munkások heti bejelentési jegyzéke esetében a hérfizetés (naptári hét) utolsó napjától számított 8 nap, a havi bejelentési jegyzék esetében pedig a bejelentési időszakot követő hónap 15-ik napja.

Súlyos büntetés a mulasztásokra

A bejelentések pontos teljesítésének elmulasztása akár az 1. pontban említett egyéneknél bejelentés útján, akár a 2-ik pontban említett utólagos bejelentési jegyzékek útján kell is a munkaadónak azokat teljesí-

nie, súlyos anyagi és büntető következményekkel jár, éppen ezért az Országos Társadalombiztosító Intézet kerületi pénztára nyomatékosan felhívja a munkaadókat, hogy munkavállalóik (kereskedelmi alkalmazottak, munkások, tisztviselők, háztartási alkalmazottak) bejelentését az 1. és 2. pontokban említett határidő alatt mindenkor pontosan teljesítsék. A bejelentés elmulasztása vagy ké-

A nagyváradai Orvosi Kamara és a zsidóság

Nagyvárad. Saját tud. A napokban közölte a hivatalos lap a nagyváradai orvosi kamara tagjainak névsorát. A névsorral kapcsolatban a Kamara megbeszélést folytatott, amelyen kiderült, hogy a nagyváradai orvosi kamara átvett 93 keresztény orvost 167 zsidó orvossal szemben Máramaros, Ugocsa, Szatmár, Bihar volt román területeiről. Ezen a területen a fel szabadulás előtt körülbelül 10 százaléka magyar orvos működött. Hivatalból átvették a váradai Kamarába

sonka Szatmár és Bihar vármegyéiből 118 keresztény és 30 zsidó orvost. Ebből is látszik, hogy mennyivel rosszabb helyzetben voltunk.

Saját kérésükre átvették az ország egyéb területeiről 50 keresztény orvost. A nagyváradai Kamara tehát 266 keresztény és 201 zsidó orvost számlál, százalékban ez a megoszlás 57,82% keresztény többséget jelent 42,28% zsidóval szemben, tehát valamivel eltér a lakosság 50—50 százalékos megoszlásától.

A most megjelent nyugdíjrendelet pontos szövegének ismertetése

— Második közlemény —

3. §. Magyar állampolgárság.

Az ellátás megállapítása szempontjából a magyar állampolgárság igazolását az érdekeltektől követelni nem lehet. Az ellátásban részesülő személy azonban a magyar állampolgárságát az 1943. évi december hó 31. napjáig hitelt érdemlően igazolni köteles. Ha az ellátásban részesülő személy magyar állampolgárságát az 1943. évi december hó 31. napjáig nem igazolta, az ellátás kifizetését be kell szüntetni és az ellátást csak azt a napot követő hónap első napjától kezdődőleg kell újból folyósítani, amely napon az érdekeltektől magyar állampolgárságának igazolására alkalmas okiratot a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál benyújtott. Arra az időre, amely alatt az ellátás kifizetése szünetelt, az ellátást utólagosan csak abban az esetben lehet kifizetni, ha az érdekeltektől hitelt érdemlően igazolja, hogy magyar állampolgárságát az 1943. évi december hó 31. napjáig hibáján kívül álló okból nem tudta igazolni.

4. §. Az ellátás megállapítására irányuló kérelem előterjesztésének határideje és módja.

(1) Az ellátás megállapítására irányuló kérelmet az 1941. évi július hó 31-ig napjáig kell előterjeszteni. Ez alatt a határidő alatt kérheti az ellátás megállapítását a szolgálatától berendelt nyugdíjas is.

(2) Az olyan személy, akit a magyar királyi államvasutak szolgálatában átmenetileg alkalmaztak, az ellátás megállapítását az átmeneti alkalmaztatás megszűnésének napját követő tizenöt napon belül kérheti.

(3) Az ellátás megállapítására irányuló kérelem megadott határidő letelte után előterjesztett kérelmet csak abban az esetben lehet figyelembe venni, ha az érdekeltektől elfogadható módon igazolja, hogy a kérelmet a megszabott határidőben hibáján kívül álló okból nem terjeszthette elő. Az igazolási kérelem tárgyában a magyar királyi államvasutak igazgatósága határoz.

(4) Az ellátás megállapítására irányuló kérelmet az (1) és (2) bekezdésben megjelölt időpontokig a magyar királyi államvasutak által kiadott Ny. jelzésű Ő. jelzésű és sorszámmal ellátott folyamodvány úrlapon kell előterjeszteni. A Ny. jelzésű úrlapon a volt magyar, illetőleg a volt román államvasuti alkalmazottak és nyugdíjasok, az Ő. jelzésű úrlapon pedig az özvegyek és árvák terjesztik elő kérelmüket. A folyamodvány úrlapot a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen lakó személyek a lakóhelyükre illetékes állomásfőnökségnél (állomás-előjáróságánál) szerezhetik be. Magyarországi területének más részén lakó személyek a folyamodvány úrlapot a magyar királyi államvasutak igazgatóságától (Központi Számfejtő Hivatal) kérhetik.

(5) A folyamodvány úrlapot a legnagyobb gondossággal kell kitölteni és ahhoz az ellátás megállapításához szükséges okmányokat kell mellékelni. A megfelelően kitöltött és okmányokkal kiegészített folyamodványt ahhoz a hivatalhoz kell eljuttatni, amelytől az érdekeltektől a folyamodvány úrlapot beszerezte. A folyamodvány át-

vételéről a hivatal az érdekeltektől a folyamodvány úrlap sorszámmal ellátott átvételi elismervényt köteles átadni.

(6) Az állomásfőnökség (állomás-előjáróság) a hozzá beérkezett folyamodványokról két példányban kimutatást köteles készíteni. A kimutatásban a folyamodvány sorszáma, a folyamodó nevét, lakáscímét, a folyamodvány átvételének napját kell feltüntetni. Az állomásfőnökség (állomás-előjáróság) a hozzá az 1941. évi június hó 10. napjáig beérkezett folya-

modványokat és azoknak mellékleteit — az említett kimutatás egyik példányának csatolása mellett — az 1941. évi június hó 10. és 30. napja közötti időben beérkezett folyamodványokat az 1941. évi július hó 5. napjáig, az 1941. évi július hó folyamán beérkezetteket pedig az 1941. évi augusztus hó 5. napjáig köteles a m. kir. államvasutak igazgatóságának (Központi Számfejtő Hivatal) megküldeni.

(7) A folyamodványok illetékmentesek.

(Folytatjuk.)

Abaffy László:

Beszélgetés a Petőfi-nyomokat kutató svájci újságíróval

Hogyan keletkezett Petőfi oroszországi száműzetésének legendája

Berlin, június hó.

Hans Landsberggerrel először Norvégiában találkoztam. Onnan közös utunk vezetett a finn csatateretekre. Márciusban Garmischban hozott össze a sors kettőnkét, — majd néha a Wilhelm-Strasse sajtóértékezőit láttuk egymást viszont. Svájci újságíró, a Deutsche Allgemeine Zeitung munkatársa s azonkívül fényképészriportere az egyik több nyelven megjelenő német folyóiratnak. Az egyik budapesti lap berlini tudósítója azt írta róla március 14-iki számában, hogy Oroszországba készül, Ilusinszk városába, hogy az ottani Petőfi legenda még meglévő nyomait után kutasson. A Petőfi iránti érdeklődéséről már hallottam, — de a pesti lapban megjelent közlemény nagyon érdekelt. Felkerestem és elbeszélgettem vele a dolgokról. Ezt a beszélgetést írom most le:

„Petőfi Sándort német fordításokból ismertem meg. Versei nagyon a lelkemhez nőttek és abban az időben sokat gondolkodtam azon, hogy megtanulok magyarul is. Sajnos az idő rövid volt ehhez, a magyar nyelv tanulása elmaradt, — ezzel szemben a legkisebb részletkéig megismertem Petőfi Sándor különös üstököséletét. Igen! ez a legjellemzőbb rá: üstökösélet: Petőfi Sándor jött és eltűnt, de hogy honnan jött és hova tűnt el, — ma sem tudja biztosan senki. Bizonytalanság rejtőzik születési helye körül, de még nagyobb bizonytalanság halálával kapcsolatban.

Ez a két roppant érdekes körülmény versein és költészetén kívül is teljes mértékben ébren tartották Petőfi iránti érdeklődésemet azon a tényen kívül is, hogy Petőfi Sándor költészte nemcsak a magyar kultúra díze, hanem kimagasló értéke az egész emberiség szellemi fejlődésének is. A kérdés mindig érdekelt és így hosszú éveken keresztül magyar ismerőseim utján állandóan fi-

gyelemmel kísértem különösen a Petőfi halálára vonatkozó különböző újsághíreket és más eseményeket is.

A segesvári csatátér nagy halottja

De itt meg kell állnunk egy pillanatra. Ahogy én tudom a dolgot Petőfi segesvári elesése vonatkozólag nincs teljesen biztos és megbízható adat. A segesvári hősi halálnak egyetlen bizonyítéka a csata után elterjedt és a magyar köztudatba átment híreken kívül az egyik eszterházi ezredes 1852-ben beadott jelentése, amelyben az ezredes azt jelentette, hogy az általa a segesvári csatátérre látott szakállas magyar felkelőtiszt holttestével kapcsolatban fennáll a lehetőség arra, hogy az Petőfi Sándor holtteste volt. Tudomásom szerint ez az egyetlen bizonyíték arra, — ami tényleges bizonyíték számba mehet! — hogy Petőfi Sándor tényleg a segesvári csatátérre esett el.

Ezzel szemben a jelentés után 10 évvel már a magyar sajtóban felbukkant egy kőszai hír, amely szerint Petőfi Sándort Oroszországban, Ilusinszk városában látták. Ez a hír állandó visszatérő híre volt a múlt századnak, — csak a városnév változott. Szerepelt Irkutkon kívül

Valami rejtőzik a legenda mögött

Nem zörög a levél, ha nem fújja a szél — talán ha nem is Petőfi, de valaki mindenesetre élhetett ott a hóval borította Sibériában, örök száműzetésben, aki talán magyar volt, aki talán költő volt, ha talán nem is Petőfi, — de akinek az emléke összevegyült az orosz síkság lakóinak képzeletében Petőfi emlékével. S ha így van a dolog, — ha más akadályok nem jönnek közbe, elmegegyek oda és megnézem, hogy mi rejtőzik a legenda mögött és hogy mi is tulajdonképpen ez a legenda... Nem azért, mintha kulturmissziót

egész sereg más város és község neve a Bajkál-tó környékén. De mai szemmel nézve, különös jelentősége van az Ilusinszk névnek, mert

a világháború befejezése után három magyar katona azzal tért vissza orosz hadifogságból, hogy Ilusinszk városában tényleg látták Petőfi Sándor sírját és halottak arról a legendáról, amely az egész vidéken el volt terjedve és amely szerint Ilusinszk városában egy nagy magyar költő élt hosszú ideig, egész haláláig, száműzetésben.

Tudok arról is, hogy az egyik hadifogoly egy állítólagos fényképet is hozott magával Petőfi Sándor állítólagos ilusinszki sírjáról. Ezt a fényképet, ahogyan legújában értesültem, a legilletékesebb magyar hatóság, a Petőfi Társaság megvizsgálta és hosszas vizsgálat után azt állapíthatta csak meg róla, amit Petőfi segesvári halálának bizonyítékaival kapcsolatban is meg kell állapítanunk: hogy nem teljes értékű bizonyíték...

Mit jelent a Petőfiről szólt szájhagyomány?

Nem akarok távolról sem vitát kezdeni a Petőfi Társaság tudós és szakértő tagjaival a fényképre vonatkozólag. Annál inkább nem akarom ezt megtenni, mert nem a fényképre van itt jelentősége, hanem elsősorban annak, hogy megbízható tudat állítása szerint

Oroszország egy bizonyos vidékén szájhagyomány él egy ott száműzetésben meghalt magyar költőről, akit a szájhagyomány is, mások is Petőfi Sándorral hoztak és hoznak kapcsolatba.

— Hogy hamisítvány volt-e Petőfi sírjáról a fénykép, avagy sem, teljesen jelentéktelen és mellékes körülmény. A fontos itt az, hogy a világ egyik legnagyobb költőjéről furesa és érdekes legenda született a végtelen orosz hómézők központján. Egy legenda, amelyről csak kőszai híreink, laikusok elbeszélése alapján kibontakozó képünk van csupán, de amely legendát szakértő szem mind-azideig nem vizsgálta felül...

A fiatal svájci újságíró egész belemelegedett itt a beszédbe. Szemei csillogtak és határtalan meggyőződés rajzolódott a szavak köré, amikor folytatta:

— Ezt a legendát szakértő még nem vizsgálta felül, — amennyire tudom. Jó magam nem vagyok szakértője ennek a kérdésnek, nem is lehetek az, — de mint Petőfi szellemének örök tisztelője nagyon érdekelték a legendáról a hírelves sziklaszilárd meggyőződése, hogy a kőszai legenda mögött kell valami valóságának is rejtőznie.

akarnék teljesíteni, hanem elmegegyek azért, mert engem különösen érdekelt Ilusinszk, az ottani Petőfi-mithosz és az, ami a dolgok mögött rejtőzhetik...

Egyszer már jártam azon a vidéken. Akkor majdnem úgy volt, hogy kiszállok a vonathól és végigkutatom a várost, esetleges Petőfi nyomok után. De akkor gondolkodóba ejtett egy tény, amit még ma sem értek. Kétségtelen tény ugyanis hogy a magyarságnak legnagyobb és legeredetibb költője mindenképpen Petőfi Sándor volt. Kétségtelen az

Is, hogy ez a legenda hosszú idő óta él, — ezzel a két kétségbevonhatatlan ténnyel szemben nem értem azt, hogy

a magyar nemzet illetékes tényezői 1861-től kezdve vajjon miért nem küldöttek ki valakit Oroszországba, hogy ott a helyszínen vizsgálja felül a kérdést?

Petőfi Sándor világnagyság, — de elsősorban magyar volt. — így véleményem szerint elsősorban a magyarságnak kellett volna tisztázni az üstökös-költő körüli szövedt orosz legenda hátterét...

Érdeklődéssel várjuk, hogy a fiatal svájci újságíró kutatásai milyen eredményekkel fog járnai.

Pályázati hirdetés tandijmentes helyekre

A hazai kereskedelmi fiuközépiskolák I. évfolyamainak az 1941—1942. iskolai évre összesen 60 (hatvan) tandijmentes helyet rendszeresítetk.

Erre a 60 (hatvan) tandijmentes helyre, amelyet a beíratási díj fedezése, valamint a tankönyvek és írószerek beszerzésének megkönnyítése céljából évi 120 P tanulmányi segély engedélyezésével kötök egybe, ezennel nyilvános pályázatot hirdetek.

A tandijmentes helyekre vagyontalan szülők olyan fiúgyermekéi pályázhatnak, akik a középiskola, vagy polgári iskola 4 osztályát az 1940—1941. iskolai évben jeles, illetőleg jó eredménnyel végezték és az élő nyelvekben, valamint a mennyiségben jeles, de legalább jó osztályzatot nyertek.

A pályázók pályázati kérvényükhöz tájázat, valamint szüleik születési anyakönyvi kivonatát, a középiskola IV. osztályáról szóló iskolai bizonyítványukat, szüleik vagyoni állapotáról községi bizonyítványt, végül valamely hazai kereskedelmi középiskolába az 1941—1942. iskolai évre beíratkozásukat tanúsító okiratot (az iskola igazgatója által kiállított felvételi jegyet) tartoznak csatolni.

A kellően felszerelt pályázati kérvényeket legkésőbb folyó évi július hó 15-ig a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterium segédhivatalában (II. Lánchíd u. 1.—3.) kell benyújtani. Az elkészve érkezett vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvények figyelembe nem vehetők.

Budapest, 1941. évi május hó 19-én.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterium vezetésével megbízott m. kir. iparügyi miniszter.

A kultuszminiszter székelyföldi körútja

Helyreállítják a megrongálódott Miko-kollégiumot

Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A kultuszminiszter erdélyi körútja során kedden reggel kíséretével együtt Sepsiszentgyörgyre érkezett. A délelőtti folyamán a miniszter megtekintette a Székely Nemzeti Múzeumot, valamint a földrendés által megrongált Mikó kollégiumot.

Tárgyalást folytatott a kollégium épületének helyreállítása, valamint egy református tanítóképző-intézet felállítására és elhelyezésére kérdésében.

Kereskedelmi és ipariskolai tanári kinevezések Erdélyben

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő tanárokat nevezte ki: Pap Lajost, Craciunas Virgilit, Sipos Lászlót a kolozsvári állami gépipari szakiskolához tanárnak, Bujaki Sándort, Hosszu Károlyt, Konrad Győzöt ugyanoda oktató művezetőnek, illetve segédoktatónak, Hajós Károlyt, Hohlbach Jenőt, Gál Ferencet, Nagy Benőt, Szabó Józsefet a marosvásárhelyi állami ipariskolához, Kocsár Gyulát, Kovács Katalint, Borzovay Bélát, Bankos Lorántot, Paziuk Györgyöt, Havrilla Ferencet, Herczeg Lászlót, Kaposi Istvánt, Kósa Lászlót, Kadas Benőt, Vadnay Gézát a szatmárnémeti állami faipari szakiskolához, Oberst Istvánt, Haáz Sándort, Széles Gyulát, Bencze Gábort, Tordai Dánielt a székelyudvarhelyi, Béby Valériát, dr. Boross Zoltánt, Erdei Erzsébetet a szilágysomlyói áll. nőipari iskolához, Müller Frigyeset, Kunta Józsefet, Tóth Ágostont, Somogyi Aladárt, Cziznel Istvánt, Volenszky Lászlót a máramaroszigeti állami fa- és fémipari szakiskolához.

KINEVEZÉSEK A KERESKEDELMII ISKOLÁKNÁL

Kolozsvárra a m. kir. állami kereskedelmi középiskolához: Piskolti Bélát, Gönczi Máriaát az állami kereskedelmi középiskolához, Darkó Klárát, Drenyovszky Gyulát, Kovács Antalt, Koródi Józsefet az állami középiskolához, Szabó Elemért az áll. kereskedelmi, Magyarody Máriaát, Nagy Gézáné Groszék Annát az áll. kereskedelmi iskolához, Bájnok Józsefet, dr. Mérey Ferencet, Vlad Valért, Máthé Sándorné, Mohalyi Irmát, Seyfried Erzsébetet és Barta Bélát az áll. kereskedelmi iskolához rendes tanárrá nevezték ki.

Szatmárnémeti: Adám Margitot, dr. Szabó Jánost, Mlinarecz Lajost, Ghetie Lászlót, Dobos Ernőt, Horváth Istvánt az áll. kereskedelmi középiskolához rendes tanárokká.

Marosvásárhelyen: özv. Szántóné Mihály Máriaát, Kozma Líviát, Horváth Józsefet, Balogh Ödönt, Agyagási Piroskát rendes tanárokká; Höfle Józsefet és Czirmay Zoltánt a szamosújvári, Szabó Ferike Terézt és Kakucs Andrást a marosvásárhelyi áll. kereskedelmi középiskolához helyettes tanárokká.

Az állami iparostanonciskolai tanszemélyzet létszámába:
Ivancsó E. Margitot a kolozsvári községi leány iparostanonciskolához.

Lungu Titust a beszercei községi fiu iparostanonciskolához, Bilous Tivadart és Vass Jánost a székelyudvarhelyi áll. ipariskolához, Tóth Istvánt a szatmárnémeti községi fiu iparostanonciskolához rendes tanítókká.

Bura Istvánt a szatmárnémeti állami faipari szakiskolához, Vargha Mihályt a székelyudvarhelyi állami ipari szakiskolához, Tóth Istvánt a székelyudvarhelyi állami ipari szakiskolához, ifj. Kákonyi Józsefet a marosvásárhelyi állami ipari középiskolához, Haraszti Pált a székelyudvarhelyi állami ipari szakiskolához és Vámszer Józsefet a kolozsvári községi fiu iparostanonciskolához helyettes tanítóvá.

Salgó M. Charitina, Hoszták M. Honóra és Turós A. M. Eszter kolozsvári római katolikus kereskedelmi középiskolai szerzetes tanárok részére ellátáskiegészítő államsegélyt.

Az állami polgári iskolai tanszemélyzet létszámába:

Lázár István, Lázár Istvánné Maráth Klára, Gáspárné Tótóssy M. Éva, Nagyné Molnár Ágnes, dr. Konez Istvánné Finta Éva baróti, Hodossyné Farkas Ilona, Töke Rozália, Csizsér Margit, Lábas Erzsébet csikszederadi leányiskolai, Molnár Józsiás, Molnárné Balogh Gabriella, Albert Vilma, Bedőné Szöllősy Berta, Földi István kézdivásárhelyi leányiskolai, Gyákoné Füstös Ida, Wildt Ilona székelyudvarhelyi leányiskolai, Mogáné Heuffel Rózsa nagyszalontai leányiskolai, Kun Sarolta bánffyuhnyadi, Szessenné Bodor Mária, Weisel Eugénia szamosújvári leányiskolai, Kahle Vilma kolozsvári leányiskolai, Kellner Anna szamosújvári leányiskolai, dr. Barsánné Rebreanu Aranka, Botta Valéria, Joós Laura beszercei leányiskolai, Deákné Bocskor Erzsébet, dr. Crisánné Boros Livia, Rác Anna dési leányiskolai, Pászkné Petneházy Paula, Andicsné Szücs Mária, Csapóné Fogarassy Er-

zsébet nagybányai leányiskolai, Ajtay Mária nagykarolyi leányiskolai, Csutakné Holzmann Valéria, Bereczky Erzsébet zilahi leányiskolai, Kutti József, Balás Katalin, Kovácsiné Lakatos Irma kolozsvári leányiskolai, Ujváry Gabriella székelykereszturi leányiskolai, Wittmann Gézáné kolozsvári leányiskolai, Baróthyne Mártonffy Klára, Esztergárné Papp Ilona marosvásárhelyi fiuiskolai, Burger József nagykarolyi állami gimnáziumhoz, Magyar Lajos, Ujházi Sándor nagykarolyi állami gimnáziumhoz, továbbá dr. Molnárné Bolgár Mária kézdivásárhelyi leányiskolai, Paál Elek, Zágonyi Dezső sepsiszentgyörgyi fiuiskolai, Csefkó Éva székelyudvarhelyi leányiskolai, Gőlya Rozália nagyszalontai leányiskolai, Demeter László, Vass Erzsébet, Major Zsuzsanna, Demeterné Varga Rozália, Péter István bánffyuhnyadi, Bálintné Deák Helén, Ritayné Papp Anna, Bodnárné Esztergár Mária szamosújvári leányiskolai, Kegyes Anna orosházi fiuiskolai, Biróné Avram Emília, Kovácsné Szabó Jolán beszercei leányiskolai, Kovács Amália, Mátis Edit dési leányiskolai, Kalmárné Goda Margit, Lerchné Konczvald Adrienne nagybányai leányiskolai, Tarczynski Márta, Papp Margit, Cseh Katalin nagykarolyi leányiskolai, Dragoman Pál, Koszta Teréz, Sándor Erzsébet marosvásárhelyi fiuiskolai, Szinte Ferenc szilágycsehi, Fábiónné Fóris Lenke, Balláné Pályi-Kiss Margit zilahi leányiskolai, Schuster Erzsébet, Zobor Erzsébet, Brósz Irma kolozsvári leányiskolai, Kós András kolozsvári kereskedelmi fiuiskolai, Martin Béla, Személyi Kálmán, Nyilasné Gergey Mária székelyudvarhelyi polgári iskolai tanárokat állami polgári iskolai helyettes tanárokká, Bándyné Marton Ilona kézdivásárhelyi leányiskolai, Adámné Sadoveanu Anna beszercei leányiskolai, Rendné Lebedy Zsuzsanna dési leányiskolai, Stefanovitsné Sziánszky Melánia marosvásárhelyi fiuiskolai, Dabóczi József marosvásárhelyi, Némethy Lajos szilágycsehi, Főjérdy Ilona kolozsvári leányiskolai ideiglenes alkalmazottat áll. polgári iskolai helyettes művezetőkké nevezték ki.

Az Ipartestület felhívása a tanonctartó mesterekhez

Az iparos tanonciskola, karöltve az Ipartestülettel, június hó 22 és 29-ike között tanoncmunka-kiállítását rendez a Kereskedelmi Csarnok nagyeremben. Felhívjuk iparos társainkat, hogy tanulóikat a legmesszebbmennyőn támogassák a kiállításra való részvételükben. Lássák el anyaggal, adjanak elegendő időt a kiállítandó tárgyak elkészítésére. Vezessék irányításuk alá, hogy munkáikkal minél nagyobb sikert érhessenek el.

Húsz év óta nélkülözi az iparos tanulóifjúság a tanoncképzésnek ezt a régen bevált hatásos eszközét, amely az erkölcsi sikereken túl, jelentékeny anyagi sikert is jelent a szorgalmas tanulóknak, mert nem négy jutalomdíj áll rendelkezésükre, amint egyik újságban tévesen közölték, hanem 10 pengőtől 50 pengőig terjedő, több mint 60 jutalomdíj kerül kiosztásra az arra érdemes tanulók között.

A tanuló ifjak sikere a tanító mestereknek is nagy erkölcsi sikert jelent. Jelenti azt, hogy a tanoncaik oktatásában vállalt kötelességüket lelkiismeretesen teljesítették. Külön-

sen kötelességük ezáltal azokat a tanulókat buzdítani és támogatni, akik utolsó tanoncvüket töltik és már nem lesz többet alkalmuk tanoncmunka-kiállításra résztvenni.

Az Ipartestület Elnökségét.

Megérkeztek Budapestre a Dunakupa német versenyzői

Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda: A magyar-német Dunakupa teniszmérkőzés június 6. 7. és 8-án kerül eldöntésre. A németek kedden délben érkeztek Budapestre.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

Virágzik a mandula köve	6— P
Ne sárgulj, fűzfa!	8—50 P
Es Mihály harcolt	8— P
Égis élünk	7— P
„ fűzve,	5— P

Kaphatók könyvosztályunkban.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12.27.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem őrünk meg és nem
 adunk vissza

Két milliós, 23 százezen felüli lakosú városa van Olaszországnak. Most tették közzé az olasz központi statisztikai intézet legújabb adatait Olaszország népességéről. Ezek szerint április 30-án Olaszország három legnagyobb városa közül Rómának, a birodalmi székhelynek 1,380.777, Milánónak 1,238.580 lakosa volt, míg Nápoly (amely az 1914-es világháború előtt népességben első városa volt Olaszországnak) 940.316 lakossal alul maradt az egymillión. Százezen felüli lakosú városok Itáliában: Torino 711.547, Genova 665.573, Palermo 442.381, Firenze 360.652, Bologna 327.685, Venecia 290.159 lakosú, Triest 261.434, Catania 257.325, Bari 221.767, Messina 207.522, Verona 170.045, Taranto 158.208, Padova 154.497, Brescia 138.418, Livorno 137.087, Reggio Calabria 126.380, Ferrara 126.192, Cagliari 124.539, La Spezia 122.615, Modena 108.424, Aquania 107.444 és Reggio Emilia 101.123 lakossal.

MEGERKEZETT ZÁGRÁBBA AZ ÚJ MAGYAR KÖVET. Zágrábról jelenti a MTI: *Marossy* Ferenc, akit zágrábi magyar követi neveztek ki, kedden megérkezett a horvát fővárosba.

FELHÍVÁS. A Nemzeti Munkaközpont nagyváradi titkársága felhívja a Munkaközpontban tömörített összes szabó, textil, kelmefestő és más munkás és munkások figyelmét arra, hogy péntek este 7 órai kezdettel minden bajtársat érdeklő napirendi ponttal érkekezlelet tartunk, melyre pontos megjelenést kérünk. — Ugyancsak felhívja a Nemzeti Munkaközpont a nagyváradi népzenészeket, hogy a szakszövetség 6-án, pénteken 4 órakor tartja első érkekezleletét és azon minden zenész bajtárs pontos időben jelenjen meg. „Becsülettel” Az N.M.K. titkársága.

KIRÁNDULÁS FEKETEERDŐRE. A Magyar Turista Bihar Egylet folyó hó 8-án könnyű kirándulást rendez Feketeerdőre. Erdeklődni lehet Nagyváradon, Rákóczi ut 11, az idegenforgalmi hivatalnál.

MILYEN ADÓKEDVEZMÉNY JÁR A SZÜKSÉGOVÓHELYEK UTÁN? Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatásos közlőny mai száma közli a pénzügyminiszter rendeletét, amely megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett a szükségóvóhelyek után adókedvezmény engedélyezésének van helye.

JUNIUS 5.

Ez a nap a magyar királyi jótekonycélú államisorsjáték legközelebbi húzásának a napja! Ha még idejében gondoskodik arról, hogy beszeresse államisorsjegyet (ára: egész 3 P, fél 1.50 P.) akkor Onnek is esélye lehet a nyeresésre
Főnyeremény!! 40.000 P.

LENINGRÁDBAN ÉS MOSZKVBAN HAVAZOTT. Moszkvából jelentik: (NTI) A szovjetunió egyes vidékein a hőmérséklet erősen zuhant. Leningrádban és Archangelszkben többször havazott a hétfői nap folyamán. Leningrádban a hőmérséklet minusz hat fokra süllyedt le. Moszkvában is havazott.

A FÖLDMŰVELÉSI MINISZTER GIKKE A MEZŐGAZDASÁGI KIVITELRŐL. Budapestről jelenti a MTI: A földművelésügyi miniszter a *Pester Lloyd* pünkösdi számában cikket írt, amelyben részletesen foglalkozik a magyar mezőgazdasági kivittel.

A nagyváradi Magyar Dalkör tagjai csütörtökön este nyolc órakor a karcagi hangverseny előkészítése céljából pontosan jelennek meg az egyesület helyiségében. Elnökség.

SZÍNHÁZ

Bulla Elma vendéjátéka

„A 2000 pengős férfi” bemutatója

A fővárosi sajtó annakidején egyhanguan rendkívül élesen bírálta Barabás Pál háromfelvonásos vígjátékát a „2000 pengős férfi”-t, amit a Szigligeti színház kedd este mutatott be a nagyváradi közönségnek Bulla Elma vendéjátékával. S ha a darabnak mégis volt sikere Budapesten, az bizonyára jelentős mértékben Bulla Elma művészetének és népszerűségének tudható be.

Férjvásárlás és elválási feltétellel kötött házasság a darab kiindulópontja. Ami utána következik — az lehet megalázó, kedves gondolat, de semmiképp sem menti, vagy enyhíti a kiindulópont végzetesen súlyos erkölcsi lenességét. Férjet vásárolni még csak megalázó, de elválási feltétellel házasságot kötni: erkölcselen, az isteni törvények lábbal való tiprása.

A nagyvállalat szigorú tulajdonosnőjét és vezetőjét leszípiirtózza egy elbocsájtott, csinos, fiatal hivatalnok, mire a korához képest túlóregnek és tulidegesnek beállított leány elhatározza, hogy gyorsan lemossa magát a vénleányság bélyegét. Házasságkötés útján 2000 pengőért férjet vásárol magának, akitől — a megállapodás értelmében — néhány hét múlva el kellene válnia, de rövid látogatás után kiderül, hogy a 2000 pengős férfi alapiában véve rendes ember, annak ellenére, hogy csak azért akarta megvalósítani ezt az üzletet, hogy elvehessen egy fiatal, szép és „modern” leányt... A vállalati igazgató jelenetéről-jelenetre nőiesebb és szerelmesebbé válik, a férj kiábrándul a közben jól jövedelmező főrtököt lebonyolító leányból, — erkölcsi felháborodása jeléül jól arcul is üti őt — és egyetértve feleségével, lemond a válóper lefolytatásáról.

Bulla Elma remekül megjátszotta a női mivoltára ébredt harminckétéves „vénleány”-nak szerelmes, szelíd aszszonnyá való átalakulását. Mindent megtett, hogy lelket, mélységet vigyen a darabba és a szerepbe, amelynek kétségkívül sok hatásos jelenete van. De kissé mintha indiszponálnak látszott volna a művésznő ezen az estén: itt-ott nélkülöztük játékában azokat a finomságokat, amelyekért a fővárosi sajtó minden teljesítményével kapcsolatban oly melegen szokta ünnepelni őt. A nagyváradi közönség nagy szeretettel fogadta Bulla Elmát, olykor a csodálat és elragadtatás közbekiáltá-

Kik jelentkezhetnek a vásárlási könyvekért?

Nagyvárad thj. város Közeleimezési Hivatala felhívja az alant felsorolt kereskedőket, hogy folyó hó 5-én, csütörtökön az állaluk igényelt kész vásárlási könyvek átvételéért jelentkezzenek a Kereskedelmi Csarnokban (I. emelet):

Geszti Ilona, Nagy Ferenc, Ritter Antal, Korbucz József, Nagy Sándor, Bailla Imre, Bereczky Gyula, Balázs Miklós, Papp Mihály, Magyar László, Steiner Lajos, Plenter Sándor, Mezey János, Dézsi Lajos, Dietrich Emil, Göcsa Ferenc, Koszta János, Kristóf Gábor, Tóth Gyula, László Péter,

Bordás István Wurst utóda, Tóth és Szőcs, Mező István, Makranczi András, Józsa János, Szabó János, Nagy Ferenc, Putnoki István, Mátyás király-uti Hangya, Csendőrskola.

Rendezték a pénzforgalmat Szerbia területén. Berlinből jelentik: (Délkelet-Európai szolgálat) Szerbia katonai parancsnoka több fontos rendeletet hozott, amelyek közül egyik ideiglenesen rendezi a bank és pénzforgalmat Szerbia területén. A Jugoszláv Nemzeti Bank helyébe a Szerb Nemzeti Bank lépett, amely június 3-án megkezdte működését. Az új kibocsátású szerb pénz egyenértékű lesz az eddigi jugoszláv pénzzel.

Törökország nem szállít külföldre kenyérmagvakat. Berlinből jelentik: A Délkelet-Európai hírszolgálat jelenti Isztanbulból, hogy a török miniszterelnök a parlamentben kijelentette, hogy Törökország a múlt évben saját szükségletére való tekintettel nem szállított külföldre kenyérmagvakat és e tekintetben a jövőben is megőrzi függetlenségét.

Argai Györgyöt választották Temesváron evangélikus püspökké. Temesvár. Saját tud. Frint Lajos evangélikus püspök halálával megüresedett püspöki szék betöltésére április 27-én megtörtént a szavazás. A kiküldött bizottság a leadott szavazatokat megszámlálta és megállapította, hogy a szavazatoknak több mint kétharmada esett Argai György temesvári vezető lelkészre. A szavazás eredményét felterjesztik jóváhagyás végett a kultuszminiszteriumhoz és annak megtörténte után a jelenlegi főpapján Aradon iktatják be az új magyar evangélikus püspököt.

Temetés. Özv. Horváth Józsefné Máv főellenőr özvegye Kőleze Mária 69 éves korában meghalt. Temetése pénteken délután 3 órakor lesz a Haller kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Közügylési meghívó

Transport Lloyd r. t. Nemzetközi Szállítványozási Vállalat 1941. évi június hó 14-én délelőtt 11 órakor Nagyváradon, Szent László-tér 6. szám alatt megtartandó rendes évi közgyűlésére a részvényesek meghívottak.

A közgyűlés tárgya: Az 1940 évi mérleg megállapítása tárgyában való határozathozatal.

A felügyelőbizottság által megvizsgált és a közgyűlés elé terjesztett mérleg a következő:

V a g y o n: Pénztárszámla P 10.332.48
 Berendezés P 810.— Allampapír P 808.— Vámlétet P 5.192.— Ügyfelek folyószámlái P 12.088.28 Bankok folyószámlái P 4.283.15, Átmeneti tételek P 1.685.— Előző évekről veszteség-áthozat P 12.993.01, Összesen P 48.791.92.

T e r h e k: Alaptőke P 34.000.— Kétes követelések tartaléka P 1.632.— Tartalékalap P 1.213.33, Szállítók folyószámlái P 10.490.29, 1940. évi eredmény P 1.456.30, Összesen P 48.791.92.

A felügyelőbizottság javasolja a mérleg jóváhagyását, az 1940. évi nyereségnek, valamint a tartalékalapnak és a kétes követelések tartalékalapjának az előző évekről áthozott veszteségek csökkentésére való felhasználását Nagyvárad, 1941. június 4-én

saival is kifejezésre juttatta tetszését s viharos tapsokkal hívta őt a függöny elé minden felvonás végén.

A nagyváradi együttesből Barsy Béla emelkedett ki egy derék, öreg hivatalnok jellegzetes alakjának megrajzolásával. Sárnássy Miklós jól megjátszotta az alantas üzletkötésbe kényszerült, de nem romlott lelkű fiatal ügyvédet, a 2000 pengős férfit, Komós Juci tulzások nélkül alakította a laza erkölcsű „modern” leány szerepét, Felhó Ervin kitünő volt a házasságközvetítő komikus szerepében s a többiek is nagy igyekezettel járultak hozzá az előadás sikeréhez. (*)

Bulla Elma óriási sikerű vendéjátéka. Minden vidéki színpadot megelőzve, Budapest után Nagyváradon került először színre Barabás Pál nagy sikerű vígjáték újdonsága „A 2000 pengős férfi”. Bulla Elmának a budapesti színpadok ünnepelt művésznőjének vendégfelléptével. A tegnap esti bemutató előadás a szezon legnagyobb művészi szenzációja volt. A színház együttese olyant produkált, mivel nem minden vidéki színház dicsekedhetik. Bulla Elma tökéletes, művészi játék csodálatra méltó. Nagyvárad közönsége ismét gazdagabb lett egy művészi élménnyel. A tegnap esti előadás külön esemény volt Barabás Pál író személyes jelenléte, akit számtalanszor hívtak felvonásvégeken a függöny elé. A 2000 pengős férfi Bulla Elma-ával a főszerepben, még szerdán és csütörtökön este lesz a színház műsorán rendes helyarákkal.

Pénteken este a Bukaresti kaland szerepel ismét a színház műsorán teljesen a bemutató előadás parádés szereposztásában, rendes helyarákkal.
Szombat este, vasárnap délután és vasárnap este Neményi Lili vendégfelléptével Kálmán Imre örökszép operettje a Csárdáskirálynő lesz a színház műsorán rendes helyarákkal. Jegyek e három előadásra már válthatók a színház pénztáránál.

Heti műsor:

Bulla Elma, a budapesti színpadok ünnepelt művésznőjének háromnapos vendéjátéka: **2000 pengős férfi.**
 Péntek este 8 órakor: **Bukaresti kaland.** Rendes helyarákkal.
 — **Jegyek a fenti előadásokra már válthatók.**

GAZDASÁGI ÉLET

A strohmann rendszer kiirtását sürgették a marosvásárhelyi Gazda és Hitelszövetkezet közgyűlésén

Az erdélyi szövetkezetek megtartották teljes önkormányzatukat. Mezőgazdasági és ipari üzemeket létesítenek

Marosvásárhelyről jelenti a MTI: Gróf Bethlen László elnöklésével kedden délelőtt 11 órakor a városháza dísztermében tartotta meg a visszatérés óta első közgyűlését a Gazda és Hitelszövetkezeti központ. A közgyűlésről hódoló táviratot intéztek a Kormányzó úrhoz és ugyancsak táviratban üdvözölték a miniszterelnököt és a földművelésügyi minisztert.

Az elnök megnyitójában megállapította, hogy gróf Teleki Pál álláspontja érvényesült Erdélyben. A román uralom után a Szövetkezet megtartotta teljes önrendelkezését. Ezután hangzott, hogy anyaországi testvérintézményektől kétféle millió pengőt kaptak. Ismertette, hogy Erdélyben több új tevényt létesítenek. A háziipari szövetkezetek 15.000 pengő értéket exportáltak Németországba.

Junius 14-ig kell igényelni intézményeknek és háztartásoknak a befőzési cukrot

Nagyvárad város közéleti hívtala az alábbi hirdetményt adta ki:

Ertesítem az érdekelteket, hogy a m. kir. Közellátási Miniszter ur 17.900—1941. K. M. számú rendelet értelmében az 1941. évben befőzési cukor kiszolgáltatásának van helye. A befőzési cukrot Ipari cukorvásárlási engedélyre szabad kiszolgáltatni. Ily engedélyre jogosult:

1. minden olyan személy, aki 1923. évi január 1. napja után született;
2. minden olyan ingatlan tulajdonos és egy évnél régebb óta hasznosító, akinek földieperből, ribizliből, málnából, cseresznyéből, meggyből, körteből, birsalmából, kajszin vagy őszibarackból külön-külön vagy összesen legalább 3200 négyzetméter területen gyümölcsöse van; a földieperrel, ribizlivel és málnával beültetett területből azonban minden négyzetméter négy négyzetméternek számít;
3. minden olyan konzerv és gyümölcslé készítő üzem, amely termelőtől belföldi termésű gyümölcsöt vásárol;
4. mindazok a kórházak, klinikák, gyógyintézetek, tan- és nevelőintézetek és szegényházak, amelyek évenként kilenc hónapnál hosszabb időn át na-

300.000 pengő befektetéssel keményítő- és szörpgyárat létesítettek.

Dr. Gaál Lajos bejelentette, hogy kilenc székelyföldi község érdekében értékesítést szövetkezeti úton akarja megvalósítani. A hasznát nem osztják fel, hanem mezőgazdasági és ipari üzemeket létesítenek. Bejelentette még, hogy a szövetkezet eddig 300 tisztviselőt alkalmazott.

Dr. Varga Ferenc kérte, hogy ezt a szövetkezeti mozgalmat terjesszék ki az egész Székelyföldre.

Kérte még a strohmann-rendszer kiirtását és az iparengedélyek felülvizsgálását.

Gróf Bethlen László záróbeszédében bejelentette, hogy a hitelek kiterjesztéséről tanácskozott a földművelésügyi minisztériumban és elvileg késznek mutatkoztak erre. A közgyűlésen több százan vettek részt.

ponta legalább 10 személynek ételmezt nyújtanak.

A befőzési cukorért a pénzügymin-

niszter által megállapított ipari cukorárát kell fizetni.

Az (1) bekezdésnek 1. pontja alá eső személy 3 kg. befőzési cukrot igényelhet.

HOL KELL IGÉNYELNI A BEFŐZÉSI CUKROT?

A háztartás feje a befőzési cukor vásárlására az engedélyt legalább az 1941. évi június hó 14. napjáig irásban, vagy szóbelileg annál a községi előjáróságnál (polgármesternél) igényelheti, amelytől cukorjegyeit kapja, vagy kapnia kellene.

Az intézmények befőzési cukor vásárlására jogosító engedély iránti igénylésüket az 1941. évi június hó 14. napjáig a m. kir. Közéleti- és Hivatalnál terjesztik elő. Az igénylő hatósági bizonyítvánnyal köteles igazolni, hogy az intézményben az 1940—41. évben kilenc hónapnál hosszabb időn át havonta átlag hány személy élvezett ellátást.

A befőzési cukor vásárlására jogosító Ipari cukorvásárlási engedélyt úgy kell kiállítani, hogy ezidőszereint 1 P cukoradó fizetendő.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, a 2520—1940. M. E. számú rendelet 8. §-ának (1) bekezdésében foglalt kihágást követi el és az ott meghatározott büntetéssel büntetendő, aki a jelen rendeletnek az Ipari cukorvásárlási engedély alapján megvásárolt cukor felhasználására, feldolgozására, forgalombahozatalára, továbbá az előírt könyvek vezetésére vonatkozó rendelkezéseit megszegi, vagy kijátssza.

Azt a cukormennyiséget, melyre vonatkozólag a kihágást elkövették, el kell kobozni.

Nagyvárad, 1941. június hó 3-án.

Polgármester.

SPORT

A diák-toborzó atlétikai versenyről

Tegnap számunkban ismertettük a diák toborzó verseny eredményeit. Ma a verseny lefolyását ismertetjük.

Dacára az esővel fenyegetőző borús időnek, mégis 200 diák vonult ki tanáraik vezetésével a csendőriszkolai pályára, hogy részint mint versenyző, részint mint szurkoló részt vegyen a tehetségkutató versenyen. A szenior atlétákat is beleszámítva 80-an jelentkeztek a sejtél. A 10 egyéni számra 53-an neveztek be, számoneként átlag 10—15 indulóval. Ez a toborzó verseny is megmutatta, hogy egy kis jóakarattal és egy kis hirtelenséggel milyen hatalmas tömeget lehet megmozgatni az atlétika érdekében. Öreg atléta- emlékezet óta még nem volt Nagyváradon ennyi indulója egyetlen atlétikai viadalnak sem. Lesz itt atlétika, csak így haladjanak tovább is a lelkes vezetők. Csak ez az akarat és ez a lendület maradjon — s még ha olyan sok is lesz az akadály — az eredmény nem maradhat el.

A verseny szép eredményekkel zárult, pedig zavaró körülmények is voltak. Az egyik gátló körülmény a használhatatlan pálya volt, a másik pedig a Szent László-gimnázium lemondása.

A verseny sima lebonyolítását Sztaharóczy János irányította Szűcs és Fábán segítségével. Jelen volt a Cépipariskola részéről Kaupert ta-

nár, aki egyike a lelelkesebb sport-szerető tanároknak Nagyváradon.

A verseny a gépiparisták és kereskedelmisták között folyt le. Mindvégig nagyon izgalmas, szép küzdelmek voltak. Nagyon sok jó mozgású atlétajelöltet találtunk, akik ha szorgalmasak lesznek, rövidesen igazi atlétákká válhatnak.

A 100 m-es síkfutásban 14-en indultak. A döntő izgalmas küzdelmet hozott a győztes Csete és Viktor között. (Viktor versenyen kívül indult.) Csete jelenleg a legjobb vágózó Nagyváradon és rövidesen jóval 12-ből fog futni. Örömmel üdvözljük Viktort, hogy felveszi újra a szöges cipőt. 400 és 150 méteren Medve győzött. 1500-on minden induló 5 percen belül futott. 1500-on Medve és Gáll szép küzdelmet vívtak. Versenyen kívül és egyedül 54.3 mp.-et futott Koppány Rezső, de ellenféllel jobban ment volna. Jelenleg neki van a legjobb stílusa. Ha csak atlétizálni fog, rövidesen nagyszerű lesz 400 gáton. Danó (Dimény) is elindult 300 méteren és egyedül futva 2.04.8-as idejével a verseny legjobb eredményét érte el. Magasugrásban nagyon tetszett Waldrich. Podan, Kovács és Waldrich nagyon tehetségesek, csak edzeniük kell és stílust tanulni. Kiss Lászlónak edzés nélkül most nem ment. A távolugrásban Kiss és Bartos izgalmas küzdelmet

vívtak. Végül centiméterekkel Kiss győzött. A gerelydobásban versenyen kívül elindult Domján is és 44.80 m-rel lett első a 43.90 m-t dobó Janzónál. Ezzel a repedt nádgerellyel és szél ellen kitűnő eredmény. Rendes gerellyel jóval többet dobna. A súlylökés gyengén sikerült, de a súly is nehezebb volt. Diszkoszban Gáll győzött Reha ellen. Versenyen kívül Janza győzött (helyből dobál!) Kiss és Domján ellen. Kár, hogy Janza nem komoly atléta. A kalapácsdobásban Lerchner Lóránd egyedül indult. Még szokatlan neki a körből dobás, de így is 33.90 m-t dobott. Rövidesen 38 m. körül fog dobálni.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknek 25 százalék engedmény

Lakás

Két vagy három fürdőszobás lakást keresek július vagy augusztus 1-re. — Címeket a kiadóhivatalba kérek „Tisztviselő” jellegre. 593

Külféle

Kultúra Középsikolai Magantanfolyam gyors, lelkiismeretes, eredményes. Budapest, Mester u. 4. IV—3. (Válaszbélyeg). 398

Rövid keresztúros zongorát, csak jó gyártmányt érveveszünk EMKE száloda. 593

Adás-vétel

Használt férfiruhát prima anyagból cicsón csak Molnárnál vehet. Bémer tér 1. udvarban. Ruhákért magas arat fizetek 585

Aranyat, briliánt, ezüstöt magas aron veszek. orat, ékszer javítok. — Gyenge István ékszerész, Rákóczi u. 19

Kertes magánház Rét utca közelében eladó. Erdeklődni Balassa tér 3. szám, ajtó 2. 604

Zongorát, pianót legmagasabb árral veszek. Cimeket Kovács falatozóba, színházzal szembe kérek. 601

Gummitömlő kert öntözéshez 15 fm. eladó. Balassa tér 18. 603

Konyhabutor modern, keveset használt és két összekötő belföldi persaszőnyeg, kelim abrosz eladók. Alapi u. 1. ajtó 5, délelőtt 10—3-ig. 594

Keresünk megvételre jó karban levő csepítővelátort. Ajánlatokat Nagycsáki uradalom intézősége, Nagycsáki, u. p. Nagyléta címre kérjük. 595

Csató Ferenc „Krokodil” hór és bórdiszmu kereskedés, Rákóczi ut 12. — Borárak, cipészkelekek, női kiegészítők, bórindók nagy választékban. 599

Allást nyec

Ügyes, önálló varrolányt francia munkára keresek. Nagy Jenő, Szent János u. 33. 591

Cipész aljammunkást felvesz Mubary, Kossuth utca 9. 602

Ügyes ujságusító rikaknesot felvesz. Vékony bődés, Kishidőfő. 600

Lapárusításra rikaknesok fix fizetéssel felvétetnek. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 587

Kiadótulajdonos: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Árpád Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 3. szám.

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerekezés

Falburkoló üvegcsempék gyári lerakata

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13